

PERIÓDICH SATIRICH,
 HUMORÍSTICH, IL - LUSTRAT Y LITERARI
 DONARÁ AL MENOS UNS ESQUELLOTS CADA SENMANA

10 CÉNTIMS CADA NÚMERO PER TOT ESPANYA

Números atrassats 20 centims.

ADMINISTRACIÓ Y REDACCIÓ
 LLIBRERÍA ESPANYOLA, RAMBLA DEL MITJ, NÚM. 20
 BARCELONA.

PREU DE SUSCRIPCIÓ
 Fora de Barcelona, cada trimestre: Espanya, 3 pessetas.
 Cuba y Puerto Rico. 4. -Estranger, 5.

CAPS DE BROT.

DOMINGO GARCÍA.

Entre la colla
 dels actors còmichs d' avuy en día,
 molt pochs igualan la bona sombra
 que té en García.

LA VENTA DEL PRINCIPAL.

Si existissen avuy com trenta anys endarrera
 'ls famosos bandos coneguts per Liceístas y Cru-

sados, ó sia 'ls partidaris del *Gran Teatro del Liceo* y 'ls del antich y famòs *Teatro de Santa Creu*, aquests darrers tal vegada alsarian lo crit de traició, al veure amenassada la existencia del baluart artístich ahont ab tan empenyo defensaren sempre la seva bandera.

Y tindrian rahò per alarmarse y hasta per indignarse.

Lo *Teatro de Santa Creu*, avuy *Teatro Principal*, es una gloria de Barcelona y no 's comprén que la codicia mal entesa, sinó es una cosa pitjor, puga atentar á una institució consagrada pèls sigles y guardadora de las mes hermosas tradicions de la ilustrada Barcelona.

Quan un Teatro conta algunas centurias d' existencia y ha sigut l' iniciador de nobles aficions, trasmesas de generació en generació, per honra de la ciutat que ha sabut sempre conservarlas; quan un Teatro té la brillant historia que distingeix á nostre *Principal*, no pot haverhi consideració de cap mena que aboni lo que ab ell s' intenta.

¡Vendre 'l *Teatro Principal*! ¡Despendres de aquest edifici la corporació benéfica que ha vingut explotantlo desde 'l seu origen, per cedirlo á un particular, porque fassi d' ell lo que se li antoixi!... ¡Impossible!

¿Qué 's diria, si demá 'l cabildo eclesiástich, á impuls del interés, posés en venta la catedral basílica, joia incomparable del art gòtich, monument esplèndit, que déu sa importancia tan com á sa bellesa artística á sos recorts gloriosos?

¿Que no es lo mateix—dirán—una catedral y un teatro? ¿Qué no té punt de comparació la bellesa monumental de la Basílica y l' aspecte de la antiga Casa de Comedias?

No importa: prescindim de que 'l *Teatro Principal*, á cambi de sa fatxada ventruda y sos ra-

quítichs corredors, posseheix una de las millors salas d' espectacle que havém vist may, de hermosas proporcions y de condicions acústicas admirables; prescindim de la part material, ¿perventura 'ls edificis, com las personas, no tenen una ànima, un rango, una historia?

Donchs l' historia del *Teatro Principal* es la més important de tots los teatros, no ja de Barcelona, sinó d' Espanya entera: lo Teatro de Santa Creu, com la Catedral, guarda recorts sens fi de las generacions que foren; los barcelonins, de pares á fills, á través dels sigles, han exercit allá sa honesta devoció artística, tan digna de respecte com la devoció religiosa, y sos hereus y successors tenim un dret moral á sa conservació y permanencia.

No 's dirá que no som conservadors en lo més bon sentit de la paraula.

***

Junt ab la primera noticia de la projectada venta del edifici, un diari de la localitat doná algunas noticias dignas de ser conegudas.

Un agent detrás del qual s' ocultava l' acaudalat fabricant y propietari D Camilo Fabra, futur marqués de Alella, oferí la suma de 300,000 duros pera la compra del teatro y del edifici del costat, quals baixos ocupa 'l Café de las Delicias y 'l primer pis l' Ateneo Barcelonés. D' aquesta suma devían deduirse 70,000 duros per càrregas á que está afecte, quedant per consegüent una suma de 230,000 duros com á préu efectiu de venta.

Pero aném rebaixant: los 230,000 duros havían de ferse efectius en la forma següent: 100,000 al firmarse l' escriptura y 'ls 130,000 restants en cinch plassos de un any cada un, sense devengar interessos, de manera que la cantitat oferta sofreix una merma considerable.

Lo diari á qui aludim calcula que tenint la superficie del terreno á vendre 56 000 pams quadrats, lo préu de compra en las citadas condicions ve á sortir á 4 duros 940 miléssimas lo pam.

Y ara permétese'ns una senzilla pregunta als senyors que componen la Junta del Hospital ¿si ells particularment possehissen un edifici de sólida construcció en lo millor punt de la Rambla, serian capassos d' enagenarlo al préu de 4 duros 940 miléssimas lo pam superficial?

Pero hi ha més encare: l' edifici que 's tracta de vendre, explotat en malas condicions—ja que, com hem observat més de una vegada l' engorrosa y continua ingerencia de la Junta del Hospital convertida en tutora de las empresas merma considerablement lo producte del teatro l' edifici, tal com avuy s' explota, produheix anualment una cantitat líquida de 15 000 duros ¿Cóm es possible que la Junta del Hospital pugui tenir la mala idea de desferse de una finca que li proporciona una renda sanejada de un 5 per 100? ¿En qué pensa invertir lo producte de l' enagenació, que li proporciona resultats més segurs y positius? ¿Baix l' advocació de quin sant del cel posará qualsevol nou negoci, que no li ofereixi dificultats y perills, en l' actualitat completament desconeguts?

***

Pero si 'ls senyors de la Junta, després de tot, venguessen lo qu' es seu, podrien dir com los castellans que *hacen de su capa un sayo* Llavors, encare que lamentanho, per lo qu' es y significa 'l *Teatro Principal*, no tindriam més remey que inclinarnos davant dels drets poch menos que absoluts de la propietat particular.

Pero aquí 's tracta dels bens de una institució benéfica y no sabém si las facultats de una Junta administrativa arriban fins al extrém de poder enagenar ab entera llibertat lo patrimoni de la indicada institució, fins causantli manifest perjudici, com se desprén dels datos aduhits en lo párrafo anterior.

Lo Sr. Virella Cassanyes, il·lustrat historiògrafo del *Teatro Principal*, ha desenterrat molt oportunament una ordinació que data del día 28 de novembre de 1527, segons la qual la Junta administradora del Hospital de Santa Creu «no podrá vendre, ó enagenar, ni empenyar las propietats del mateix, sens exprés consentiment, llicencia ó facultat demanats y obtinguts dels reverents Bisbe y capítul de la Seo y dels magnífichs concellers y prohoms de la ciutat, negant als administradors de la casa tota facultat, potestat ó manament de fer lo contrari baix pena de nulitat.»

Aquesta antiga ordinació, que revela 'l bon sentit de nostres antepassats, lluny de haver sigut per ningú revocada, ha servit de norma en casos molt semblants al actual, y s' explica perfectament sa existencia, á fi de prevenir errors, funestos al capital dels pobres.

Ara bé; ¿tindrém la sort de que 'l cabildo catedral y l' ajuntament de Barcelona en plé, cridats per la ley á intervenir en la venta projectada vegin lo que no han sabut ó no han volgut veure tres dels quatre senyors que componen la Junta administrativa del Hospital de Santa Creu?

Lo cabildo catedral no podrá menos de inspirarse en l' interés dels pobres; mentres que l' Ajuntament, á més de aquest interés, haurá de atendre á la cultura artística de Barcelona.

***

Se 'ns ha dit y celebrariam sigués veritat que 'l Bisbe de Barcelona ha prés cartas en l' assumpto oposantse en principi al acte intentat ó consentit per los canonjes Srs. Robert y Estalella, que son los qui, en representació del Cabildo eclesiástich forman part de la Junta del Hospital de Santa Creu.

L' actitud del Prelat, en un assumpto que tèn tan de benéfic com d' artístich, contrasta tristament ab la conducta observada per l' Alcalde de Barcelona.

Lo catalá ilustre y ciudadá benemérit, representa junt ab lo Sr. Soler y Catalá al cabildo municipal en la indicada Junta, y fins segons creyém tèn vot decissiu en los cassos d' empat.

Donchs bé, al tractarse de una qüestió tan relacionada ab las honrosas tradicions y la cultura de Barcelona, ell que tan blasona del seu amor á la ciutat; ell que no tèn altra ambició que veure 'l seu retrato figurar ja en vida en la galeria de las celebritats catalanas, va deixar sol y abandonat al seu company de Junta, D. Félix Soler y Catalá, contrari á la enagenació del antich y gloriós teatro.

¡Qué s' hi ha de fer! D. Francisco de Paula professa una gran amistat política y personal á D. Camilo: marquesos los han fet als dos casi en una mateixa fornada, y devía figurarse que marquésos ab marquesos no poden negarse res, y que sería de mal tó contrariarse.

Pero siguém piadosos y allunyém tota suposició ofensiva.

Doném per sentat que 'l Marqués de Olérdula no va meditar tota la importancia del seu vot: no va apreciar lo que val, ni lo que significa, ni l' honor que reporta á Barcelona la existencia de

AL SABER QUE S' HA DE DERRIBAR L' HOTEL INTERNACIONAL.

UNA ENFERMETAT INCURABLE.

—¡Pensar que nan de tirá á terra un Hotel tan ben montat!
 ¡Tants discursos que jo hi feya!
 ¡Tants bons talls que ni he menjat!

un teatro de la importancia y de la historia del Teatro Principal.

Es tal l'interés que 'ns inspira la conservació de aquest edifici, que hasta no sentintnos ajudats per altres periódichs que, com lo *Diari de Barcelona*, han vist fins ara la cosa ab inexplicable indiferencia, estém resolt's á no cebarnos ni treure partit de la tremenda relliscada sufrta en aquesta ocasió per l' Arcaide de Barcelona.

Consti que li perdonarém de tot cor l' erro comés, si es fill, com creyém, de la ignorancia en que vivia respecte al valor material, moral é historich del antich Teatro de Santa Creu, y si s'apressura á desagraviar á Barcelona, desenganyant de una vegada al seu amich y colega en aristocracia.

Entre un amich, per més marqués que sigui, y Barcelona, decidéixis.

Y pensi, si encare vacila, que ara precisament es quan l' honra de Barcelona está empenyada.

P. DEL O.

¿La tísiss?

No senyors: la tontería.

Per la tísiss tenim los recursos de la ciencia, las excursions á Suissa, la llet de burra...

Contra la tontería no hi ha remey que hi valga.

Mès ó menos radicalment, jo hi vist tísichs que s' han curat.

De tonto no n' hi vist curar cap en ma vida.

Perque 'l tísich, en resúm, no tèm més que 'ls pulmóns averiats, y las averias poden repararse.

Mentres que 'l tonto tèm una cosa pitjor: al tonto li falta un bossí de cervell.

¿Quí es capás de corretjirla una falta d' aquesta naturalesa?

Mès de quatre vegadas haurán vist, anant pel carrer, á un subjecte dotat d' una fisonomia tan estúpida, que desseguida haurán pensat:

— Vet' aquí un home que ab la cara ja demostra lo que es. Sembla talment que digui als que se 'l miran: ¡Enganyéume!—

Pues no se 'n fihi d' aixó. Las apariencias enganyan casi sempre. Ni 'l que porta barret de copa es rich, ni 'l que va molt á missa es religiós, ni 'ls que van de brasset son marit y muller... ni ls que fan cara de tonto ho son de debó.

Los tontos no 's coneixen ab lo semblant, com tampoch se coneixen á simple vista las monedas falsas.

S' han de fer trincar una mica.

Aquí tenim un home, un exemplar. Donémli un nom qualsevol, perque sigui més fácil de distingir. ¿Diguémli senyor Ramón?

Bueno: 's diu Ramón: es un nom neutro, incoloro que no 'ns compromet á res. Si li posessim Bonifaci, per exemple, ja semblaría tonto desseguida, perque molts tenen la mania de judicar á las personas segons lo nom que portan, sense recordar que Colón se deya Tófol y en Nocedal, Cándido.

Agafém al tal senyor Ramón y fémlu trincar, com la moneda. Ara sabrém si es tonto.

—¿Qué tal, senyor Ramón? ¿está bona la seva senyora?

—¡La mèva senyora! No sè de qué se las heu. No n' hi tingut may de senyora jo.

—¿Qu es solter potser encara?

—¡Vaya! Y penso conservar-me'n tota la vida.— Ja n' hi ha prou: lo senyor Ramón está bé de cervell: no tèm res de tonto.

¿Veuhen si es fácil pulsar á la gent y compendre si están ó nó atacats d' aquesta malaltia?

Lo que passa als tontos no passa á ningú... sinó als tontos. De la mateixa manera que 'ls tísichs sempre estan tussint, los tontos no deixan may de patentisar la seva dolencia.

Pèl estil de las estrelles ab qu'a, los tontos portan sempre darrera sèu lo resplandor de la seva tonteria.

A la estació del carril de Fransa, verbi-gracia, estàn tocant la campana. La locomotora xiu'a, la xamaneya treu dugas glopadas de fum y 'l tren se po-a en moviment. Ja ha sortit.

¿Veuhèn aquell senyor que corra cap á la estació ab la maleta á la mà?

Es un tonto. Als tontos sempre 'ls escapa 'l tren.

Entre 'ls varios tipos d'aquest género que hi conegut — y n' hi conegut molts, perque 'ls tontos abundan sobremanera figura en primera línea 'l senyor Marcial, un home de bè á tot serho, laborios, decent; pero tonto en grau superlatiu.

Lo senyor Marcial, casi ni cal dirho, es casat: lo ser casat vé á ser com la marca de fàbrica d'aquesta familia.

Te una dona guapíssima, que fa 'l que li dona la gana, sense interveció d'ell; té varios cosíns que la visitan, sense intervenció d'ell; y finalment, té dos fills, que han nascut... anava á dir també sense intervenció d'ell.

Lo senyor Marcial es lo tipo més perfecte de la tonteria humana.

No 's fica en política, perque diu que tots los partits son iguals.

No muda may de sastre, perque diu que tots los sastres son iguals.

Y no s enfada ab los seus cosíns perque diu que tots los cosíns son iguals.

DESCANS.

Després de donar mil voltas y de fer la figuereta, ara se'n van cap al palco á... descansar una estoneta.

A n' ell tot li es igual.

Si un día al café troban un paraygua abandonat, es del senyor Marcial, que se 'l ha deixat distretament.

Si en la secció de *pèrdid* del diari llegeixen l' anunci d' una cartera, que s' ha extraviat desde 'l carrer dels Ases á la plassa de la Llana — es un exemple — es del senyor Marcial, que l' ha perduda.

Si senten dir que al Pla de la Boqueria van pendre 'l rellotje á un subjecte que s' estava enfabat davant d' un kiosco, sápigán que la víctima es lo senyor Marcial.

Lo que hi ha es que 'l senyor Marcial ja hi está fet y no s' hi amohina.

¡Se 'n ha descuidat tants de parayguas!

¡N' ha perdut tantes de carteras!

¡N' hi han afanat tants de rellotjes!

Es lo qu' ell diu:

— ¡No 's pot ser home de bè! —

De ser un carcamal aquesta gent ne diu ser un home de bè.

Es fill de la mateixa malaltia.

Pero ab tot y la malaltia, fixinse ab una cosa.

Repassin las esquelas mortuorias de tots los diaris; repassinlas cada día.

¿Qué hi trobarán?

«Don José Casas, ha fallecido.»

«Don Pedro Camps, ha pasado á mejor vida.»

«Don Francisco Vila, ha muerto.»

No hi trobarán may cap Marcial, es á dir cap tonto.

Los tontos no 's moren may.

Es l' única compensació que tenen.

O pena, segons cóm se mira.

A. MARCH.

¡AL MARQUÉS!

(SONET.)

¡Oh gegantí Marqués! Si bé t' eleva cent pams sobre nosaltres ta noblesa, olvida un sols instant ma petitesa y escolta un xich, l' accent de la veu mèva.

L' éxit del gran Certámen (?) en tu estrema; la teva honra hi estava compromesa, mes l' ha treta endavant ta ben entesa y experta direcció (?) ¡la gloria es teva!

En cambi 'ns has deixat, oh Marqués noble! com á recort, un défit dels gro-sos, y ton deber es treure'ns aquest *trasto*; carrégetel al coll y lliura al poble: ¡si t' has menjat la carn, ro-ega 'ls ossos! ¡¡empényat la corona y paga 'l gasto!!

M. RIUSEC.

SALÓ PARÉS.

Marqués es, com sab tothom, un paissatjista de cap d' ala, que sab veure la part hermosa de la naturalesa y fixarla sobre la tela.

Elegant y lluminós, desdenya 'ls efectes violents, fuig de las impresions fortes y té una virtut molt apreciable: sab acabar lo que comensa.

Los que li reprotxavan cert amanerament haurán de absoldre 'l de aquest pecat, davant de l' espléndida manifestació que acaba de portar á

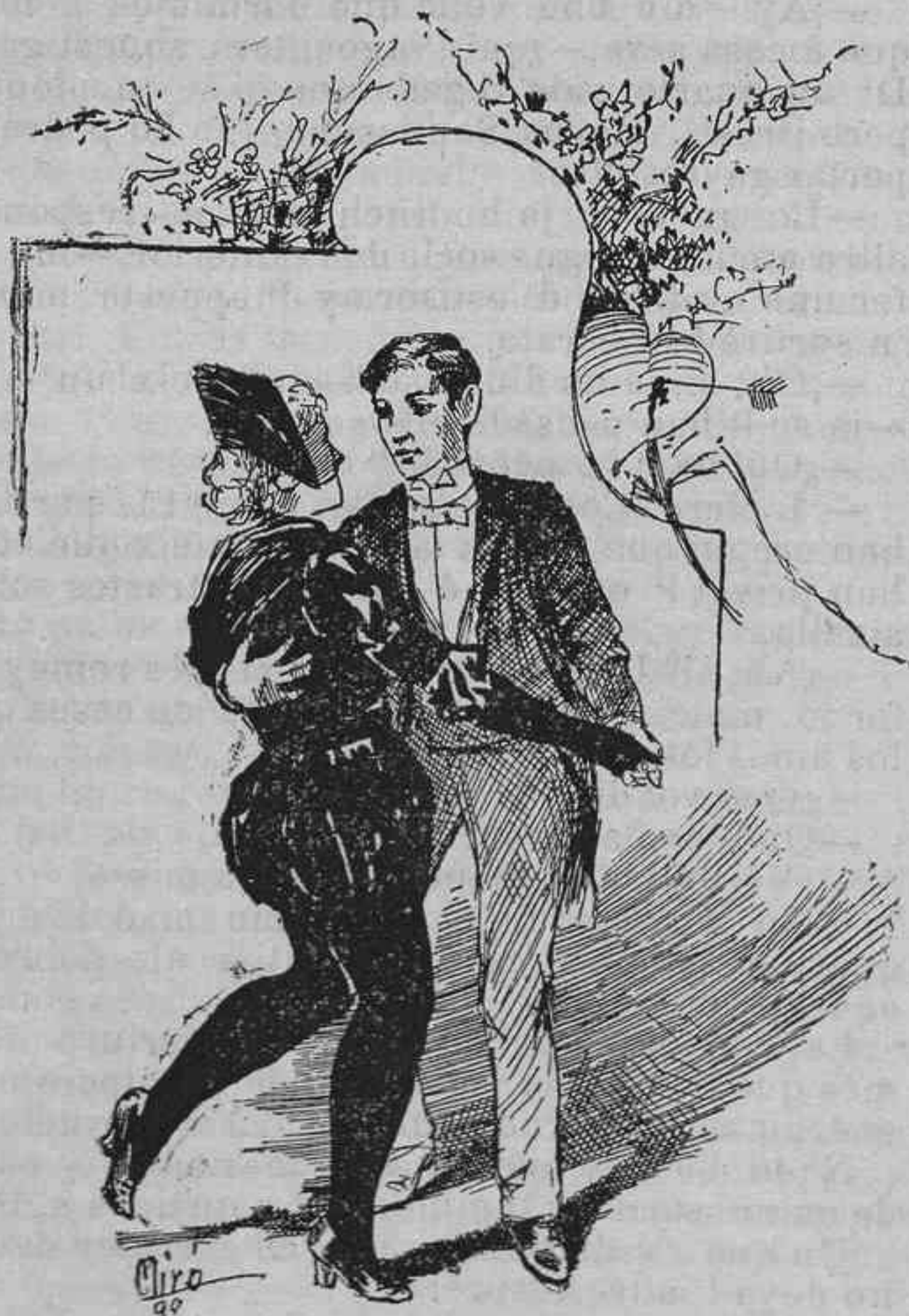
LA BANDA MUNICIPAL.

—
Si es vritat que va al certámen
de la *Juventut católica*,
perque estiga bè en caràcter,
haurá de posarse boyna.

efecte. exposant á la vegada una dotzena de quadros de distinta grandaria.

Per apartarse dels camíns que venia recorrent,

A MITJA POLCA.

—Vamos, máscara simpática,
digam cóm te dius, ballant.
—Pren un xich més de paciència;
ja t' ho dirè... al restaurant.

y dels quals semblava no se sabia moure, li ha bastat mudar d' ayres y d' espays, veure nous horisonts, saludar un nou aspecte dels infinits que ofereix la mare naturalesa.

L' artista fa alguns mesos va casarse y ab sa jova y simpática esposa 's trasladá á passar la lluna de mel á Fransa, Bélgica y Holanda. Veje celatjes distints dels nostres; ayguas, en que aquells s' enmirallan, aquí desconegudas; eixidas y postas de sol qu' en res se semblan als crepusculs de la nostra terra; ciutats y paissatjes, barcos y molíns de vent propis y característichs de aquelles comarcas, y ab la febra que produheixen sempre las gratas impressions artísticas, prengué apuntes y notas del natural. combiná y armonisá sos bosqueigs y produhi 'ls quadros que avuy admiran inteligents y profáns, ja que una de las primeras qualitats que tenen las obras del jove artista tortosí es la de ser simpáticas á la vista y assequibles á totas las inteligencias.

No 'ns proposém fer l' análissis de cada obra en particular, lo qual nos portaria massa lluny: tan sols farém notar la gran varietat de temas que las informa. No n' hi ha duas que ni remotament se semblin. L' hora de totas ellas es dintinta y sempre bèn interpretada.

La vista partint del gran quadro del mitj que representa un port en un día en que l' espay está clapat de grans *cúmulus*, se paseja á dreta y esquerra, admirant ara una magnífica eixida de sol; ara una vista de la ciutat de Amsterdam suauement embolcallada en la calitja; més enllá, un melancólich cap-al tart; després, un deliciós recó del Bosch de Boulogne, impregnat de frescura y poesia; aquí unas vacas pasturant en un prat de una factura grassa y vigorosa; allá la misteriosa eixida de la lluna reflectint sa llum somorta sobre l' aygua dormida... Per tot arréu veritat, sentiment y gran penetració dels encants de la naturalesa.

En suma: una exposició digna de visitarse, fruyt

de una lluna de mel apacible y magistralment aprofitada.

En lo mateix salò hem vist un quadro de caballet que per encàrrech del rey de Portugal ha pintat lo distingit artista D. Francisco Masriera. Representa una Odalisca, y no cal preguntar lo nom del autor, al veure acumulats tants y tants objectes luxosos reproduhits ab un garbo y una elegancia de tons qu' escedeix los límits de lo imaginable.

La figura mateixa, ab tot y estar perfectament executada, casi desapareix entremitj de tanta riquesa.

FRA JUNCOSA.

UNA IMATJE.

Una imatje venerada
guardo dintre de mon cor;
ni los anys me l' han robada,
ni tan sols una vegada
li ha faltat lo mèu amor.

Es la essencia de la rosa;
es rosada del matí;
es la idea més hermosa
que á ma pensa tenebrosa
pot en la vida acudí.

Es lo lloch de ma alegría
y la clau de mos dolors;
es la eterna melodia
en que sempre, nit y día,
s' inspiran los mèus amors.

Es la flor més falaguera
que ha nascut al mèu jardí.

UN ASPIRANT A CANDIDAT.

Si aquí han sigut concejals
en Masvidal, en Miró,
en Despax y en Coll y Espona,
¿per qué no puch serne jo?

Es la ditxa verdadera;
es la imatge que ab ceguera
no l' aparto may de mí.

Vivim sempre en companyia
y ab deliri sens igual.
Si ella sola es ma alegría,
diguéu, bon Dèu, ¿qué sería
si tingués l' original?

R. ROURA.

LA VINYA DEL SENYOR.

Si las noticias que circulan son ciertas, la religió está á punt de rebre un cop fatal.

Se tracta nada menos que d' apujar las cadires de las iglesias. No es que siga cosa resolta, pero hi ha indicis de que 'l plan está bastant madur y á punt de posarse en práctica.

Tot alló del *quarto* d' avants ja ha passat per no tornar may més. Jo no sè si es que 'ls lloguers de las iglesias s' apujan, ó que 'ls capellans cobran més jornal ó que la cera s' ha encarit: lo cert es que 'l preu que tractan de posar á las cadires es de tres quartos, ó sigan nou céntims en moneda legal.

Descriure la consternació que aquest rumor ha causat entre las personas timoratas y piadosas es imposible.

Pèls favorescuts de la fortuna, cinch céntims més ó menos no signifcan res: pero pera las classes menos acomodadas la innovació es un verdader desastre.

Sentir las sévas exclamacions es cosa que trencaria 'l cor á las pedras, si las pedras tinguessin cor.

—¡Ay!—diu una vella que dorm més á missa que á casa seva, —¿quí l' aguantará aquest gasto? D' un quarto cada vegada una ni se 'n adonava; pero ¡tres!.. Reyna Santíssima, ¡no ho podré soportar gayres días!

—Lo qu' es jo ja ho tinch pensat—respon un' altra anciana, digna socia de l' anterior,—me faré fer una cadireta d' estisora y d' apuesta manera 'n sortiré ben barato.

—¡Oh, si, ja ho diu vosté!—anyadeix un' altra; —ja se l' han pensada ells aquesta.

—¿Quí se l' ha pensada?

—'L clero. Com que s' han menjat la partida y han cregut que molts farian lo mateix que vosté, han privat l' entrada á missa ab trastos sota l' aixella.

—¿Ah, si? Llavoras no tindrem més remey que fer lo meteix que fan los mestres de casas quan los amos los connan massa.

—¿Qué vol dir?

—Que 'ns declararem en *huelga*.

—¡Verje Santal! ¿Y no aniriam á missa?

—No senyora; fins que treguin aixó dels tres quartos. ¡Hont s' es vist trepitjar als pobres d' aquesta manera!—

La conversa que acabo de transcriure no fa més que donar una petita idea dels temperaments enérgichs que reynan entre la classe perjudicada.

N' hi ha que encara van més enllá y parlan de manifestacions tumultuosas y queixas al Papa.

Un que 's distingeix pèl seu caràcter decidit, ho deya l' altre vespre:

—A mí que no 'm vinguin ab aumentes de cadires ni grescas d' aqueixas. Si aixó resulta cert... me faig *protestant*. Allí deixan seure gratis y hasta donan llibres de regalo.—

Verdaderament l' assumpto es serio y val la pena de que 'ls patrocinadors d' aquest augment en lo preu de las cadiras meditin bè las conseqüencias del pas que van á donar.

La religió es la religió; pero 'ls quartos son los quartos. Tres, quatre ó cinch céntims tothom se 'ls gasta sense dificultat; ¡pero apujarho de cop y volta fins á nou ó deu! Ja ho sentirán á dir.

Hi ha personas que per cinch céntims son capassades de olvidar la missa la iglesia, la religió y hasta 'l Dèu que 'ls ha criat.

Y consti que al dir aixó no parlo per mí ni defenso la mèva butxaca. A mí 'm t'è completament sense cuydado que fassin pagar deu céntims... ni que fassin pagar deu duros.

Un lector:—¡Ay, ay! ¿qué no va á missa vosté?

—Si senyor; pero m' hi estich sempre dret, com un verdader cristiá.

¿Qué 's figurava?

MATÍAS BONAFÉ.

LLIBRES.

NOTICIAS BIOGRÁFICAS *acerca del* EXCMO. SEÑOR MARQUÉS DEL MANTILLO—per SILVERIO LANZA.—L' editor de l' obra declara que las obras de *Silverio Lanza*, han sigut sempre celebradas per la premsa, lo qual no obsta perque de l' última que va imprimirse titulada: *Cuentecitos sin importancia*, en vuit mesos se 'n venguessen vuit exemplars.

No coneixíam al autor y ara ja no podrém dir lo mateix. Las *Noticias biográficas* constitueixen una novela política-social. Impossible endavinar lo lloch de l' acció, que tan aviat sembla Espanya, com Fransa, com una qualsevol de aquelles perturbadas Repúblicas sud americanas sempre en frenética ebullició. Lo *Marqués del Mantillo* es un de aquells aventurers forjats al foch de la política, sense més ideals que l' afany d' ascendir y dominar. Comensa sent socialista, se passa á la monarquia y últimament crea un imperi. En sas transformacions successivas dona mostra de una gran audacia, de una falta completa d' escrúpuls, y de aquelles condicions brillants de imaginació y eloqüencia fácil y ardenta que son las que més contribueixen á la elevació dels homes polítichs en los païssos meridionals.

L' autor va presentantlo en sas distintas fasses, sostenintlo sempre en escena y posant en sos llabris teorías, pensaments é imatjes de un atreviment colossal.

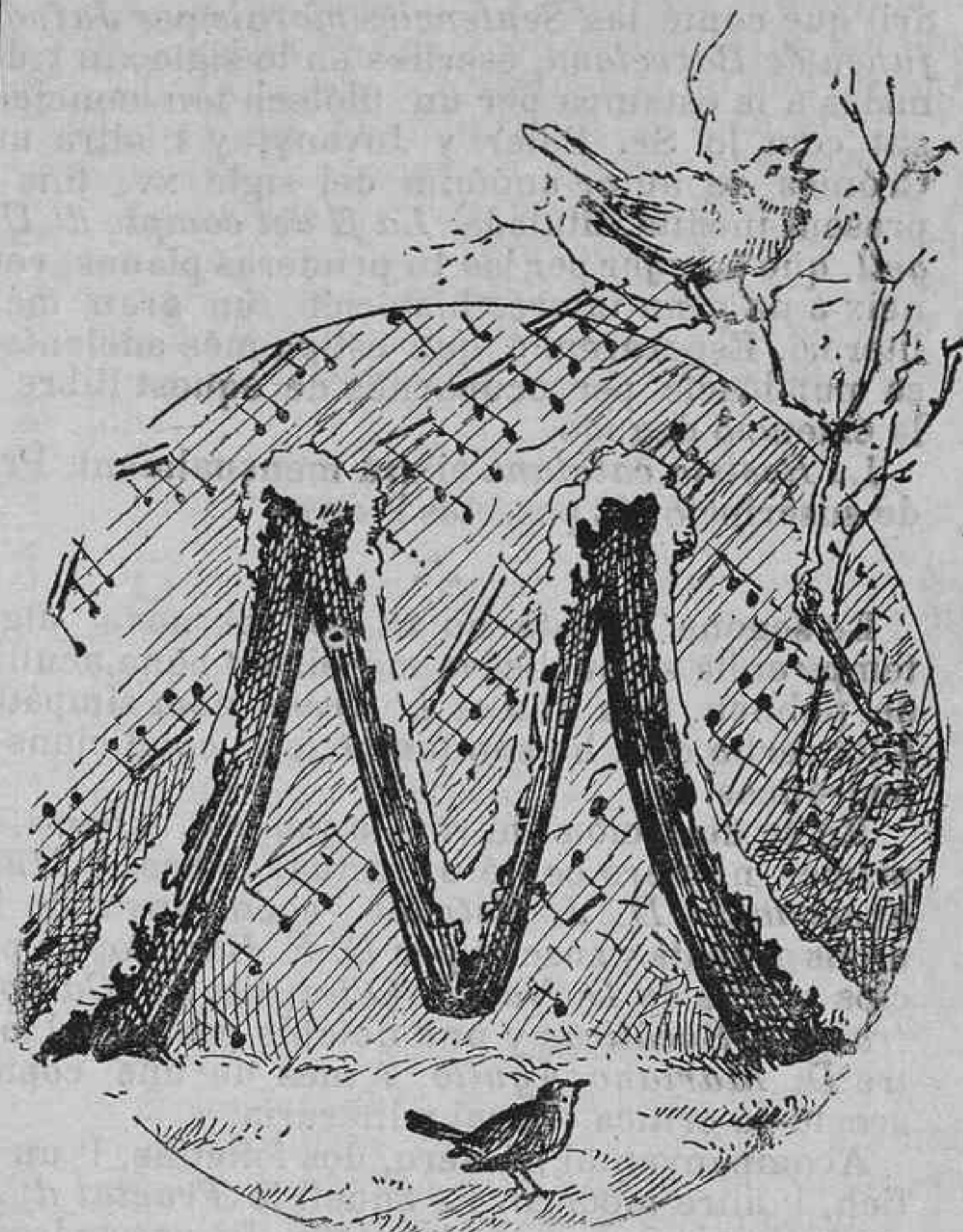
Lo llibre resulta tal vegada poch meditat y t'è un estil no sempre correcte, pero en cambi surgen á cada punt frasses y conceptes brillants, vigorosos, eléctrichs, que ja 'ls voldríam per ells autors més atildats, pero menos favorescuts per lo foch creador de la imaginació.

En conjunt la novela fa un efecte estrany; pero interessa y hasta sorpren.

Silverio Lanza, nom que fa olor de pseudónim, no es un escriptor adotzenat, y las sèvas obras, si son totas com la que tenim á la vista, mereixen millor acullida del públich, que la que han obtingut fins ara, segons l' editor confessa.

FOLLETOS.—Hem rebut un exemplar del notable discurs pronunciat per el *Excm Sr. D. Joan Navarro Reverter* en la sessió de clausura del últim Congrés internacional de ingenieria. L'

LA ESTRELLA QUE S' ACOSTA.

UNA M «NEVADA».

La solució la donarán al *Principal* á últims de mes.

edició de aquest discurs ha sigut costejada per tots los individuos que formaren part del esmentat Congrés, rendint aixís una mostra de consideració al Sr. Navarro Reverter que sigué son digne president.

Tambè hem rebut l' estudi mèdich titulat: *El chancro infectante de los genitales en la matriz, en sus relaciones con la etiología sífilítica*, degut á l' experta ploma del Dr. D. Prudenci Sereñana y Partagás, tan conegut per sos treballs sobre 'l mateix ordre de coneixements.

COMEDIAS.—Han arribat á nostre poder la comedia de moda (quan va estrenarse y que avuy torna á serho) titulada *Petardos y petardistas*, original del conegut escriptor D. Jaume Piquet y Piera.

Y la joguina en un acte y en vers de D. Joseph M.ª Pous, titulada *Lo polisón*, estrenada á principis de temporada en lo *Teatro catalá*.

REVISTAS.—Han comensat á sortir á parells, com los frares.

Una es nova del tot: porta 'l títol de *REVISTA CATALANA*, y está dirigida pèl canonge Collell, tan conegut y apreciat en lo camp de la moderna literatura catalana. Conté, entre altres treballs de son director y dels Srs. Rubió y Lluch, Durán y Ventosa y Mossen Joan Segura, històrichs, jurídichs y filològichs, un notable parlament del Sr. Izart sobre 'l patriotisme local, pronunciat en l' últim certámen de Tarragona, un bonich quadro vilafranquí de D. G. Vidal Valenciano, una sentida poesia de Mossèn Verdaguer y una curiosa secció de noticias històrichs.

Dos plechs de folletí de 16 planas cada un com-

pletan lo primer fascicle. Es l' un una reproducció de un codex de la Biblioteca Nacional de Madrid que conté las *Sentencies morals per Jafuda, juheu de Barcelona*, escrites en lo sigle XIII y donadas á la estampa per un filólech tan concien-sut com lo Sr. Balari y Jovany; y l' altra una Crónica de autor anómim del sigle XV, fins al present inédita, titulada: *La fi del compte d' Urgell*, que á jutjar per las 16 primeras planas, reuneix á un gran interés histórich, un gran mérit literari. Esperarém á que estiga més adelantada sa publicació per ocuparnos de aquest llibre ab la extenció deguda.

La *Revista catalana* eixirà mensualment. Preu de suscripció, 12 pessetas l' any.

***

La segona revista no es del tot nova: algun temps enllá se publicava mereixent bona acullida del públich. Son títol es *L' Avens*, nom simpátich á tot serho com ho son també sas condicions tipográficas.

En sa direcció s' hi revela una má experta. Lo primer número conté un estudi sobre lo *Museo armeria de D. J. Estruch*, acompanyat de bonichs grabats y suscrit per *D. F. Barado*; un preciós article de *D. Narcís Oller*, titulat: *Camps á través.—Bucólicas* y una notable poesia del mestre *D. Mariano Aguiló*, á més de una copiosa secció de crítica teatral y literaria.

Acompanyan al número, dos folletíns, l' un antich, l' altre modern. Es aquell lo *Tractat d' Astrologia ó sciencia de les steles*, fet per ordre del rey *Pere del Punyalet*, per *Pere Gilbert y Dalmau Planas*, ab la coloboració del juhéu *Corsuno*, curios manuscrit del sigle XIV, propietat del conegut antiquari y arxiver *D. Joseph Puiggarí*.

Lo folletí modern comprén los *Cants intims de Apeles Mestres*, ilustrats per son mateix autor ab

—Vaja; aquest mes ja es la segona vegada que us porto á cal sabater. ¡Menjéu més ab los peus que ab la boca!

tals condicions d' elegancia y bellesa, que farán del llibre un verdader primor.

Tambè *L' Avens* sortirà mensualment. Preu de suscripció: 5 pessetas l' any.—Números solts, 2 rals.

Tan á l' una com á l' altra revista, per venir á satisfer una necessitat generalment sentida, los hi desitjém una vida llarga y próspera.

RATA SABIA.

ESTRAGOS DE L' AMOR.

¡Ay! d' ensá que la coneixo
m' afluqueixo
d' una manera alarmant,
y del mal que aixís me posa,
nena hermosa,
sols vostè n' es la causant.

Veyentla tan encisera,
al darrera
vaig venirli un dematí,
y per saber ahont vivía
tot lo día,
vaig tenirla que seguí'.

—Si jo fos govern, ni entraria vi italiá, ni deixaria tocá l' arpa á cap italiá, ni voldria que al *Liceu* hi cantés cap italiá...

(per Mariano Foix.)

—Jove, vosté 'm pren per altra. Jo soch casada.
—Bueno... ¡y qué! Millor que millor.

Al s' endemà á l' escriptori
¡quin desori
perque un día vaig faltar!
Després d' insultarme un rato
per remato
al carré 'm varen plantar.

Per xó des' que la coneixo
m' afluqueixo
d' un modo tan sorprendent;
¿y no tinch de consumir-me
y amagrirme
si 'm fa falta l' aliment?

S. Ust.

PRINCIPAL.

Hasta luego.

Ab aquest saludo s' ha despidit del públich de Barcelona la companyia de la Tubau, que un día de aquests ha d' embarcarse per América.

Hasta luego es un monólech escrit en correcta prosa pel Sr. Palencia: la primera part es senti-

mental, pero en l' última 's rescata de aquest defecte, desplegant més familiaritat y més bon humor. Lo públich va aplaudir-lo, com havia aplaudit avants á la simpática Tubau, que interpretá la vella comedia *Por derecho de conquista*, tan impregnada de ternura materna, si no ab l' esperit genial de una Matilde Diaz, ab un acert que avuy com avuy no igualaria cap més dama castellana.

La companyia en massa sigué cridada á las taulas al finalisar la funció. Un tracte llarch engendra dolsas simpatias; y 'ls actors que per espay de tres anys han trepitjat los taulas del Principal, se 'n emportan las del públich de Barcelona.

Felís viatge y més felís tornada.
¡Hasta luego!

L' abono pera las quatre funcions de la Nevada s' esta cubrint rápidamente. Deyan l' altre dia que ja no quedavan palcos y qu' en quan als sillons estavan agotantse.

Aixó demostra 'l gran desitj que hi ha de sentir á la jova y ja famosa diva.

A las quatre funcions hi concorrerà lo bó y millor de Barcelona.

Per la empresa hi haurá una nevada de nou género.

Una nevada de pessetas.

LICEO.

S' ha acabat la primera legislatura.

En l' última sessió, celebrada 'l diumenje al vespre, s' aprobá l' acta de la Pia Rolutti, proclamantla 'l publich *Carmen* incomparable y dedicantli una de aquellas ovacions que deixan recorts inextingibles en lo cor dels artistas de veras.

La veritat es que la Rolutti y en De Marchi han sigut los millors puntals de la casa en l' últim periodo de la temporada.

Tambè ells se 'n van, mentres lo teatro 's tancarà, per tornarse á obrir passada la Quaresma.

—Desenganyis, senyor Magí; lo predicador de Sant Felip Neri m' agrada més que 'l de Sant Cugat... ¡Y no fa tanta pudor de tabaco!

Per fi s' ha acabat la moda
del *derrera* artificial...
¡Vivan las cosas com pintan!
¡Viva 'l *detrás* natural!

ROMEA.

Res de nou.

Pèl pròxim dimars està anunciat l' estreno de una comedia del Sr. Ferrer y Codina titulada: *Lo pare conveniencias*.

ESPANYOL.

Operas dominicals.

Diumenje passat: *Lucrecia* á la tarde; *Traviata* á la nit, ab l' éxit y la concurrencia de sempre.

TÍVOLI.

Tambè 'ls *sarsueleros* del Tívoli han plegat lo ram.

La empresa ha sustituhit l' espectacle ab ópera económica.

Pero aquí las funcions serán diarias, ó poch menos.

Tancat lo Liceo, será 'l Tívoli 'l punt de cita dels filarmónichs que no poden passar sense sentir una romansa, un duo ó un concertant.

Conta l' empresa ab la direcció inteligent del Sr. Pérez Cabrero y ab un personal numerós y en sa majoria aplaudit en nostres teatros: Com per exemple: sopranos, Sras. De Sanctis y Ferni (Vizentina); soprano lleugera, Srta. Fons; contralt, Sra. Cescati. Primers tenors, Srs. Brotat y Gasparini; segon tenor, Sr. Oliver; primers bari-

tonos, Srs. Rubí y Ventura, y primers baixos, senyors Faff y Verdaguer.

Entre altrás obras, se posarán en escena: *Dinorah*, *Robert*, *Hugonots*, *Affricana*, *Hebrea*, etcétera, etc., á qual efecte s' estrenarán algunas decoracions del Sr. Soler y Rovirosa.

La temporada havia de comensar ahir dijous ab la *Norma*.

NOVEDATS.

Dilluns, á benefici del aplaudit actor cómich Sr. Capdevila s' estrená la comedia catalana dels Srs. Surinyach y Boy, *Las tauletas de torrat*.

Es un quadro de costums de argument senzill y escasa combinació; pero que té escenas xispejants, situacions altament cómicas, tipos caricatureschs ben apuntats, y xistes en abundancia, alguns granats, com la sal de terrós.

Com á primera obra dels seus autors revela bonas disposicions pèl cultiu del teatro, y l' efecte que produhí que fou un éxit de riallas, hauria sigut més inténs y sostingut, á haverse alleugerit algunas escenas que pecan d' excessivament llargas.

De totas maneras l' obra agradá y al final sos autors sigueren cridats á las taulas, en companyia dels actors que s' esmeraren en lo desempenyo,

si bè alguns portaven lo diálech ab excessiva lentitut.

CATALUNYA.

¿A qué parlar de *Ortografia*, haventnos ocupat de aquesta estrambótica producció, al ser estrenada en lo Principal?

No obstant, just será consignar que la música del mestre Chapi adquireix en aquest teatro un vigor que allá no tenia.

Los cómichs del Principal la taralejavan; los sarsuelistas del Eldorado la cantan á tota veu.

Estreno en porta: *Dos canarios de café*.

Tambè vè de Madrit. ¿Será aquesta producció més afortunada que las que l' han precedida?

Allá veremos.

CALVO Y VICO.

Pedro el bastardo, lo drama romántich de Cavestany y Velarde, que á Madrit va caure, aquí ha tingut un éxit.

¿Cóm s' explica aquesta diferencia de criteri entre 'l públich de Madrit y 'l de Barcelona, que tantas vegadas s' ha posat en evidència?

No es lo nostre propósit averiguarho: 'ns basta consignar lo fet, avants de manifestar breu y lealment lo judici que 'ns mereix la producció del dos coneguts poetas castelláns.

No revela aquesta grans condicions de originalitat, ni tampoch aquella experiència qu' ensenya á justificar lo moviment escénich y á donar verosimilitut á un argument. En aquest punt la trama adoleix de grans defectes.

Pero l' obra corra, tē situacions d' efecte, com totas las del según acte y algunas del tercer, y está escrita ab cert foch, ab cert escalf de poesia que recorda las produccions escénicas de Zorrilla. Los personatjes presentan notable relleu, especialment los dos germáns enamorats de la mateixa dona que al trobarse l' un al davant del altre rugeixen com dos lleóns á punt de devorarse.

Entre las escenas més notables citarém las últimas del acte según y la del tercer entre 'ls dos germans y rivals, que precedeix al casament. L' orgull del *Bastardo* está pintat de má mestra.

Lo trágich desenllás, mal preparat y tot, es també ben sentit, sobre tot lo determini que pren l' amant desdenyat, d' anar á buscar l' olvit á la guerra, deixant hereu del seu estat al sér que palpita en las entranyas de la dona á qui en va estimava.

En lo desempenyo bastant ajustat, se distingeix sobre tots los seus companys, lo Sr. Riutort.

Lo públich s' ha empenyat en fer á aquest apreciable actor hereu de 'n Calvo y entre 'l públich y ell corren probabilitats de alcansarho. No podém ser exigents ab un artista modest, que 's concreta á treballar en un teatro de según ó tercer ordre; pero per lo mateix que li reconeixém molt bonas condicions, nos dol veure 'l buscar l' aplauso de una manera sistemática, renyida hasta cert punt ab la naturalitat, ab la veritat y ab lo bon gust. Aquellas cadencias que fa al final de tota tirada de versos minvant la veu y precipitant la dicció, hasta l' extrém de no entendres lo que diu, no tenen res de artisticas, encare que una part del públich las aplaudeixi. Son lo qu' en l' argot de bastidors se 'n diu *manganxas*, y aquestas *manganxas* conduheixen al amanerament. Lo Sr Riutort no tē necessitat de aquests recursos per brillar en lo teatro.

N. N. N.

CARTAS D' UN MORT A UN VIU.

I.

ULTRA-TUMBA. (SENSE FETXA.)

Mon estimat Patrici:
t' escrich impresionat de tal manera que se me 'n va 'l judici. No extranyis que, sent ja una calavera, 't parli així: que 'ls morts als quals pertanyo lo judici no 'l perden, no, quan finan. Ahir era jo un boig, si no m' enganyo, y avuy, entre aquests sers que may rondinan, me sento ab més cervell y més criteri; y creu, Patrici amich, me desenganyo; sou los vius los qui may teniu sanderi. Are, poch á poquet, trobo l' exemple, y vaig veient de cert lo que no veyia. ¡Me tractavan de ximple quan jo deya una vritat, Patrici, com un temple!... Ja te 'n deus recordar: sent tant llunátich com era en tot, un día me va passar pe 'l cap que si 'm moria acabava de servos antipátich.

Y dit y fet. Sense pensarm'hi gayre, ab un dolor d' aquells qu' á un lo cargola vaig sentí á mos pulmons faltarlos ayre... ¡y boranit viola!

¿Qui sab si va promouer molta fresa la mèva mort, Patrici? Tots diriau:

—«¡Aquest s' ha despedit á la francesa!»— y m' ho criticaríau.

Es cert, y dispenséu. La rahò es vostra.

Si acás un *Pare nostre*

ha resat algun viu á ma memoria,

ja haurá fet prou, Patrici,

pues recordo que, viu, tota ma gloria

va ser... aná al hospici

¡Qué hi farém! No ho he pres per cap ultratje,

SOBRE 'LS POLISSONS.

—Vaja, Quimeta; digui lo que vulgui: está millor sense aquell *bony* del detrás. ¡Tenint tan bonas hetxuras, vosté ja no ho necessitava!

al contrari. agraït en gran manera
apunto á la cartera
las impresions de mon etern viatge;
y 'l mateix que 'ls beneyts que, mentres viuen,
corran d' assí d' allá moltes vegadas
y que, per fersi veurer, hasta escriuhen
vulgaritats sabudas y olvidadas,
jo, 'l boig de fa alguns mesos,
vos vull deixar sorpresos
enviantvos també escritas
impresions, vaguetats, ó lo que sigui,
perque 'ls vius entre 'ls quals encare habitas
pugan aprofitar lo que jo escrigui.
No es, noy lo que 'us penséu. Tot se varia
quan s' arriba á n' aquí. Lo món s' ufana
perque encare hi veu poch. Ves, qui 't diria
qu' aquí l' aná en carril ó bè en tranvía
jes com passejá en carro. Ó en tartana!

¿Y qué dirém del llum? Aná á las foscas
aquí, es com en lo món quan la llum vessa;
no hi ha perill de que 'ns trenquem las closcas;
y aixó qu' aquí, fillet, se va depressa.
¿Lo telégrafo?... ¡bah! ¡quina noyada!
¡qué compón tot aixó que 'us electrisa!...
aquí, un *parte* 's trasmét d' una ventada,
's canta, no s' escriu, y ab revolada
Eolo 's posa á correr, vè y t' avisa,
y no 's fa pagar res per tal servici;
perque aquí, amich Patrici,
no hi medra l' interés ni 's fa negoci,
y cap perill se corra
de que 't clavi un amich alguna gorra
ó t' estafi 'ls monissos algun soci.

En fi, després vindrá si acás lo dirte
las ventatjes que 's troban
sent mort. Avuy tant sols vull referirte
la mèva entrada en uns espays que proban
lo qu' anéu enganyats, lo que 'us embohan
las bestiesas d' abaix. ¡Cuyta á morirte!

Vosaltres vos creyéu que 'l sér s' enfonza,
quan mor', que 's queda fret, rígit, y 'us pasma;
pero aquest *Res*, més dur que 'l mateix bronze,
es una aberració si no un sarcasme.

BALL DE MÁSCARAS.

Tots dos van ben disfressats:
ella porta dominò;
ell, per més que no s' ho pensi,
va disfressat de senyò.

¡Lo ser viu es sinónim de ser llonsa!
No, no existeix lo *Res*, malgrat los sabis
que 's tenen per molt curros.
¡Quánts d' aqueixos qu' en va mor: hen los llabis
en arribant aquí serán uns burros!...
pero... deixém aixó y aném el quiento.
Després d' havé enjega't l' alé postrera,
feste cárrech que m' sento
una má que m' empeny cap endarrera.
Un rato vaig passar sense sossego:
¿hont soch, pobre de mí? vaig preguntarme:
y 'ls ulls volguent fregarme,
vaig trobar-me glassat, sens' forza y cego.
La clepsa vaig sentir que se m' obría,
que l' ánima 'm fugía,
que tot era entorn mèu horror, payura;
un sotrach infernal que 'm somovia
y 'm vaig sentí ficá á la sepultura.
Després... ¡oh, fill! després, com si tornessin
las llums d' inteligencia
á iluminar l' esprit de ma existencia,
vaig recordar y vaig cridar que 'm déssin
vida, ayre, mohiment, rahò y conciencia.
¡Inútil crit! ¡inútil prech! Al acte
vaig recobrar oído, vista, tacte;
tot, tot... menos las carns. Aquí no solen
menjá de gras, y de carnuts no 'n volen.
¡Quín espay! ¡quina llum, quina dolcesa!..
¡quan mohiment, Patrici: quánta fresal!..
Aixó es *viurer* en pau. Creyéu vosaltres
qu' aquí estém á las foscas:
¡Quí pogués véurehi com veyém nosaltres!
Ay Patrici del cor, ¡qu' anéu lluny d' oscas!
La mort qu' es molt atenta,
va portarse molt bè ab mí, pues al acte
va conéixem. ¡Ja veus! Grave y prudenta,
va referir la mèva vida, exacte.
Nom, anys, y professió, y patria... ¡Ay Patrici,
la patria... ¡quín concepte va formarne!
—«¿Espanya?»—va exclamá—¡vaya un bullici!—
Se coneix que ni va volguer parlarne.

Me va indicar un püesto,
y mirantme somrient va dirme:—«Escolta;
aqueix diastre de món que tan detesto
ha obrat ab tú com sempre ab poca solta.
Després d' haverte dat serias molestias,
ara que l' has deixat de tú 's recorda
y ¿sabs qu' es lo que acorda?...
¡declararte *inmortal!*... ¡Qué 'n son de bestias!»—

Y tè rahò, amich mèu; la tè de sobras.
Ella coneix mas obras
de *pe* á *pa*, y vosaltres quan vivía
¡quina brometa hi feyau!..
¿Recordas cóm se 'n reyau
quan jo vos las llegía?...
En fi, ja soch aquí, lluny del desfici:
etern, considerat, ¡quina gangassa!
¡Qué 'n rebo d' experiéncia noy! ¡Qué 'n passa
de farsa entre 'ls vivents, amich Patrici!..
Injusticias, olvits, errors, baixesas;
aquí 'ns ho contém tot. ¡Quíns tips de riurer!
Ni equitat, ni moral teniu compresas.
¡Valenta cosa 'l viurer!
Mira: com no sò ingrát, ni 'l rencor sento,
vinga ó no vinga á quiento
jo t' aniré escribint cosas sabrosas.
M' he proposat contarte moltes cosas
y ho tinch de realisar tal com ho intento.

Tota vegada que á n' aquests paratjes
haig d' está eternament, si vius encare
jo 't contaré molts fets. Ab personatjes
importants, *interviews*—com se 'n diu are—
celebraré y sabrás tot desseguida
algo de lo que hi ha lluny de la vida.

Faré un viatge al cel, veuré á Sant Pere,
y, sense rebombori,
del cel veuré si passo al purgatori,
y més tart al infern á la carrera.

Ja veurás, ja veurás. Si aixó desperta
curiositat en tú, aniré escribinte,
y mentres jo aniré cumplint la oferta
podrás aná ilustrante ó divertinte.
Creu, Patrici; ab la mort lo seny se logra;

UN MATRIMONI ORDENAT.

Van cada vespre al café,
hi passen un' hora bona,
prenen un xop cada hù
y desseguida ¡a la nona!

lo viurer no es res més que una quimera.
¡Ah! he vist la tèva sogra
disputant ab un' altra calavera.

Expressions als amichs, y que no plorin,
estich molt bè, y si acás no ho volen creurer
pots dirlos que quan morin
ja 'm darán la rahò venintha á veurer.

Per la copia.

S. GOMILA.

Per últim van reunir-se las forsas vivas de Barcelona per donar á D. Francisco un ápat de despedida.

Lloch del sacrifici: lo gran Hòtel internacional.
Día: 'l divendres.

Hora: aquella del vespre en que 'ls gats comensan á ser pardos.

Y las forsas vivas també.

Molt s' havia treballat perque l' acte resultés lluhit, espléndit, colossal.

Comissions, circulars, visitas á domicili... no s' havia escassejat medi per reclutar un número de comensals que deixés endarrera als que durant lo periodo de la Exposició van obsequiar als distints jefes de partit que 'ns visitaren.

Y á despit de tals esforços, arribada l' hora de destapar la sopera, las forsas vivas quedaren reduhidas á menos de 270 entaulats y encare més dels 200 eran personas completament desconegudas.

Total: pocas brasas y molta, pero molta tarregada.

L' arcalde va brindar.

Una frasse del seu discurs:

«Barcelona hará lo mismo que la culta Albión.»

Que 'm dispensi 'l marquès de Olérdula: no ho farà. que ja ho ha fet. Lo padró municipal de Barcelona conta avuy més inglesos que la mateixa Inglaterra.

Després de D. Francisco va brindar lo Sr. Durán y Bús.

¿Qué va dir l' eminent catedràtic de la Facultat de Dret?

El Barcelonés del dissapte prometia donar compte extensament del seu discurs, y déu haver mudat de pensament, ja que fins ara no ha tornat sobre l' assumpto. Aquella véu eloqüent estava escrit que havia de perdres entre las parets del menjador del Gran Hòtel.

Y cuidado que 'l discurs de D. Manuel vingué á ser com lo cant del cisne.

«Aquesta será sens dupte l' última vegada que parlaré en públich: los molts anys que porto de vida política y las *amarguras é ingratituts* que he recullit en ells, han agotat mas forsas y necessito descáns.»

¡Ingratituts y amarguras!...

No hi ha res més trist que treure 'ls marquesats del foch, cremarse 'ls dits, veure com los altres se 'ls menjan y quedarse ab las esclofolas.

No hi ha res més dolorós que arrostrar las fatigas y 'ls disgustos inherents á la celebració de una Exposició Universal tan repelosa com la de Barcelona y contemplar després com un altre, ab las mans netas, se 'n emporta tota la consideració y tota la fama.

¡Pobre D. Manuel! ¡Cóm havia de figurarse que una eminencia com ell, quedaria eclipsada á la sombra de las patillas de D. Francisco! ..

¡Plorém barcelonins!

Las forsas vivas desmayan, cauen en basca. Y aixó després de dinar.

¿Qué succehiria si arribavan á quedarse en dejú, com la majoria dels acreedors de la Exposició?

L' historia del monument á Colón passarà á las generacions futuras com un modelo de previsió y de formalitat en los cálculs dels que l' han erigit.

Un cop aprobats los planos, va dirse que costaria uns xeixanta mil duros.

Després, alcap de pochihs días, ja va rectificarse 'l càlcul, assegurantse que l' import de la construcció no baixaria de vuitanta mil.

Vaja pèls vuitanta mil.

S' obra una suscripció pública, y 's recaudan fondos per valor de uns quaranta mil duros.

Y quan tothom se figurava que l' Ajuntament quedava en descubert de quaranta mil duros més, hasta cubrir lo pressupost rectificat, ara surt ab lo projecte de consignar per espay de deu anys en lo pressupost de gastos, la suma de 55.706 pessetas, ó siga, en conjunt, la cantitat de 557.060 pessetas, á que, segons sembla, ascendeix lo déficit de la construcció.

Creyém que Colón mereix aquest y majors sacrificis.

Pero creyém també que Barcelona es digna de que al emprendre una obra no se li diga que costará tant ó quan, y després resulti que li ha costat més del doble.

Perque aixó es rifársela.

Metjes de totas castas y sistemas: alópatas y homeópatas, aerópatas é hidrópatas, deséuvos: la vostra ciencia ja no serveix de pura rovellada...

Qué valen totas las potingas de la farmacopea, tots los globulillos imaginables, tot l' ayre del cel y tota l' aygua de la terra, davant de un nou

medi de curar inventat per un curandero *mala-guanyo?*..

Y ara no 's figurin que 'l tal individu emplehi las creus, ni las oracions secretas per aliviar als malalts... res de falornias.

Lo seu sistema es més segur, més original, més divertit, y més lògich.

Lo seu *cúralo todo* es una guitarra.

•••
¡Una guitarra! Si senyors.

Compareix l' home davant del malalt, trempa las cordas del instrument, y comensa á rasguejar un ayre viu y mogut.

—Sr. Malalt diu: es precis que balli...

—Pero si no 'm puch sostenir, respon l' infelís ab véu débil.

—No hi fá res: balli ó está perdut.

Lo malalt fá un esforç y comensa á ballar al só de la guitarra, tocada ab furia creixent pel curandero.

Si 'l malalt se troba sepultat al llit, li ordena que mogui camas y brassos, agitantse com un condemnat.

¿Y qué 's logra ab aixó?

Ara ho veurán.

•••
Lo curandero de la terra de 'n Cánovas ha descubert que totas las malalties provenen de una mateixa causa. La causa de totas las malalties son los mals humors.

Ara bè ¿quín es lo medi més segur per expelir los mals humors? Una bona suada ¿Y quín es lo medi més eficas per arrancar lo suor? Ferse un tip de ballar.

Está vist: lo govern no sab lo que 's pesca, ni lo que 'ns convé als espanyols, si incontinent no mana tancar totas las Facultats de medicina substituhintlas per unas ben organisadas escolas de ball y de guitarra.

Un altre títul de noblesa.

La gracia ha recaygut en la señora Viuda de Samá, qu' en lo successiu podrá ostentar lo títul de Marquesa de Vilanova y Geltrú.

•••
Catecisme nobiliari:

—¿Com se guanyavan avants los títuls de noblesa?

—Guerrejant ab los moros.

—¿Com se guanyan avuy día?

—Donant balls de gala á las personas reals.

D. Francisco Soler y Camí es un fondista que 'ls que 'l coneixen superficialment dihuen que té molta sort: pero que 'ls que 'l tractan ab intimitat asseguran que la sort la té perque sab meréixer-sela.

Que ho digan sinó 'l Parch de la Montanya y l' antigua fonda de Sant Agustí que posadas á las sévas mans han adquirit un vol extraordinari.

Ara acaba d' encarragarse del *Gran Continental*, situat com sab tothom en un punt tan magnífich, com es la cantonada de la Rambla de Canaletas y carrer de Fontanella. Lo local esplendidament decorat ha sigut objecte de una restauració acertadíssima. Y respecte á la cuyna, que ho digan las personas que van tenir la sort de assistir al banquet de reapertura, que sigué més qu' excelent excelentísim.

Augurém al Sr. Soler una gran parroquia.

Sent com es lo Sr. Soler un *restaurateur* que no sols sab adquirirla, sinó també conservar-la.

Tornan á estar oberts pèl públich lo Parch y Jardins de la Ciutadela.

Ja era hora de que se 'ns tornés lo qu' era ben nostre.

•••
Dissapte passat trobo á un amich mèu.

—¿Ahont vas, noy? li pregunto.

Y ell tot decidit me respon:

—A pendre possessió del Parch.

De un dels relleus del monument á Colón, ha desaparecut l' espasa qu' empunyava 'l descubridor de América al pendre possessió de aquell territori.

Ojo, D. Francisco. Miri que 'l día menos pensat serán capassos de pèndreli una patilla.

Nous suscriptors á la medalla conmemorativa del premi otorgat per la Academia espanyola á la llengua, á favor de D. Frederich Soler. Joan Serra y Plá: Ptas. 0'50.—Anton Perez: 0'25.—Pere Suriñach, 0'25.—Manuel Casas y Comas: 0'50.—Jaume Ribas: 0'25.—Joaquím Restiba: 0'25.—Anton Maymó: 0'25.—Joseph Antonedet: 0'25.—Pau Rosselló; 0'25.—Joaquín Bardein: 0'25.—Total: Ptas. 3.

Hem rebut una atenta carta del regidor senyor Banyolas, invitantnos á recorre 'l Museo que s'ha organiat á Sant Felip Neri ab los artefactes y manyas de que 's valen los matuters pera la introducció fraudulenta de las especies subjectas al pago de consums.

Li agraím la invitació y procurarém correspondrehi aixís que las nostras ocupacions nos ho permetin.

Invitada la *Lliga de Catalunya* á pendre part en la restauració del monestir de Ripoll, ha decidit encarregar-se de la construcció de la tomba dels *Comtes de Barcelona*.

Pero ¿ahont son á horas d' ara los Comtes de Barcelona? Jo actualment no conech més que marquesos.

¡Quí sab! Tal vegada

á falta de comtes vells

hi enterrarán comptes nous:

com per exemple los comptes de la gran Exposició.

En vista de que corran pèls carrers de Barcelona molts velocípedos, la major part *ab sabatas de goma* y sense fer soroll, demana *La Vanguardia* que se 'ls consideri com vehícu's. subjectantlos á lo que disposan las ordenansas municipals.

¿Qué voldrá dir ab aixó 'l mèu estimat colega?

¿Pretendrá que als velocípedos ó als velocipedistas

perque tot marxi conforme

y á ningú pugan fer mal,

se 'ls proveheixi de unas riendas

ó á lo menos de un ronsal?

Consell matrimonial:

—Mira fill mèu: quan vulgas pendre estat, si se 't presenta ocasió de casarte ab una dona alta ó ab una de menuda, deicideixte per la menuda.

(Continua á la página 96.)

LLIBRERÍA ESPANYOLA DE LOPEZ-EDITOR

Rambla del Mitj, número 20.

OBRA NUEVA

AMERICANOS CÉLEBRES

GLORIAS DEL NUEVO MUNDO

POR LA

Baronesa de Wilson

2 tomos en 4.º esmeradamente impresos, Ptas. 20.

Obra nueva de E. Pardo Bazan

DE MI TIERRA

Un tomo en 8.º, Ptas. 5.

XAVIER DE MONTEPIN

EL COMPADRE LEROUX

Un tomo en 8.º, Ptas. 2.

PASCUAL SAUNIER (EL TENIENTE ROJO)

Un tomo en 8.º, Ptas. 2.

A. MATTHEY

189-H-981

Un tomo en 8.º, Ptas. 2.

JULES DANTIN

LA JOROBADA con un prólogo de A. BELOT

Un tomo en 8.º, Ptas. 1'50.

PAUL DE KOCK

BIGOTES

Un tomo en 8.º, Ptas. 1.

GUSTAVO EL CALAVERA

Un tomo en 8.º, Ptas. 0'50.

DIETARI D' UN PELEGRÍ A TERRA SANTA

per MOSSEN JACINTO VERDAGUER = ab dibuixos de ANDREU SOLÁ

Un tomo en 8.º, Ptas. 3.

JUAN VALERO DE TORNOS

40 cartas

CONATO DE HISTORIA Y DESCRIPCION

DE

La Exposicion Universal de Barcelona

Un tomo en 8.º, Ptas. 2.

J. M.ª DE PEREDA

LA PUCHERA

Ptas.

4'50.

Almanach de La Campana de Gracia

pera 1889

Preu 2 ralets

per tot arreu.

NOTA.—Tothom que vulga adquirir qualsevol de dites obras, remetent l' import en libransas del Giro Mútuo, bé en sellos de franqueig, al editor Lopez, Rambla del Mitj, 20, Barcelona, la rebrá á volta de correu franca de port. No responém de extravios, no remetent ademés 3 rals pèl certificat. Als corresponsals de la casa se 'ls otorgan rebaixas.

—¿Per qué, papá?
—Per seguir aquella máxima cristiana tan sabuda: «Entre dos mals, esculleix sempre 'l menor.»

A LO INSERTAT EN L' ÚLTIM NÚMERO

1. XARADA DRAMÁTICA.—*Ma-u-ri-ci.—Ca-si-mi-ra.*
2. ENDAVINALLA.—*Taula de menjar.*
3. ANAGRAMA.—*Sembla Balmes.*
4. TRENCA-CLOSCAS.—*Aladino ó la lámpara maravillosa.*
5. LOGOGRIFO NUMÉRICH.—*Cornudella.*
6. PROBLEMA.—
 $8 + 4 = 12$
 $16 - 4 = 12$
 $3 \times 4 = 12$
 $48 : 4 = 12$

75
7. GEROGLIFICH.—*Per mestres als estudis.*

XARADA-CARTA.

1.
Al ciutadà Benemérit.

Excelentíssim senyó:
lo motiu de la present
es per dirli en un moment
lo que ve á continuació.
Ja que l' han nombrat Marqués
d' aquell poble tan petit,
voldria que desseguit
un favor á molts prestés.
¡Ara no 's cregui vosté
que jo li vull demanar
que 'ns convidi quart dinar,
ni que 'ns dongui algún diné!
No senyor, no, res de aixó:
lo que volém, va formal,
es que deixi tot alló
de *prima-inversa*-Total

UN COMERCIANT, DE MAL HUMOR.

Tancada la Exposició,
¡ay! passo uns días molt tristos...
Desde que no hi ha extranjeros,
trobo que vench menos mistos.

Y que *quart-dos-quart* Ciutat
no s' acosti cap *tres-quarta*,
no més per 'xó aquesta carta
avuy jo li he dedicat.

Per supuesto, no *dos-tres*
que si lo que li he dit fá,
tot lo món li agrahirá
y l' estimarém molt més.

Per lo tant pènsishi bè,
y treguis del cap lo fum.
Mant com li sembli bè
á son amich

Ego Sum.

II.

Unas total de *hu-tercera*
va estrená ahir la Ramona,
ab un *quart* que 'l que s' hi encanta
sent caurers la *dos-segona*.

LORELLAP SASAC.

ENDAVINALLA.

Me tè Sant Pere, me tè la solfa,
baguls, armaris, calaixos, portas,
fins las iglesias dalt de las voltas.
¿Vols decifrarla? Búscala, corre...
la necessitas ¿La tens? ¿Me trobas?

J. T. ANGUILA.

MUDANSA.

—¿Ola, hont va Sr. Maciá?

—A *tot* un apotecari
que á total me va quedá
quinze duros de un armari
y ara no me 'ls vol pagá:

—Donchs creguim á mí vosté:
vagisse'n á *tot* allá
y no 'l deixi respirá'
fins que li afluixi 'l diné.

Ego Sum.

TRENCA-CLOSCAS.

LA DIDA 'L VOL.

Formar ab aquestas lletras una ciutat d' Espanya.
NAS DE PUNTA INGLESA.

LOGOGRIFO NUMÉRICH.

- 1 2 3 4 5 6 7 8.—Moltas senyoras ne portan.
4 8 5 4 8 5 8.—Carrer de Barcelona.
8 5 3 6 7 8.—Prenda de vestir.
3 6 5 8 7.—En las casas n' hi ha.
5 2 1 8.—Nom de dona.
3 8 7.—Útensili de manyá.
1 6.—Nota musical.
2.—Vocal.

D. A.

CONVERSA.

—¿Que no sabs qui 's casa, Mónica?

—No, Ramona, no se res.

—¿Cóm! ¿No 'n estás enterada
del projectat casament?

—La vritat, ¿aixó t' estranya?

¿que no sabs tú y de molt temps
que no m' agrada ficarme

no més que en assumptos meus?

—Ja ho sé: pero aixó no priva

de que algún vent... ¿me comprens?

—Be, ¿quí son?

—Ella es la Marta,

y las dos hem dit qui es ell.

J. PRATS N.

GEROGLIFICH.

NAS

×

LOLO

K P

Lla LLa

EX-FERRETÉ.

BARCELONA:

Imp. de Lluís Tasso Serra, Arch del Teatro, 21 y 23.